

В. В. Кузик

Матвієнко Ніна Митрофанівна

МАТВІЄНКО Ніна Митрофанівна (10. 10. 1947, с. Неділище Ємільчинського р-ну Житомирської обл. – 08. 10. 2023, Київ) – співачка (сопрано), педагог, культурно-громадська діячка. Дружина [П. Гончара](#), мати [А. Гончара](#), [Т. Матвієнко](#). Народна артистка України (1985). Герой України (2006). Відзнака Президента України «Національна легенда України» (2024, посмертно). Державна премія України імені Тараса Шевченка (1988). Орден княгині Ольги 3-го (1997) і 2-го (2020) ступенів. Член НСКіну (1989). Лауреатка Всесвітнього радіоконкурсу фольклорних пісень (Братислава, 1979), Всесоюзного телеконкурсу «З піснею по життю» (1979), 10-го Всесвітнього фестивалю молоді та студентів (Москва, 1985).

Закінчила вокальну студію при Українському народному хорі ім. Г. Верьовки (1968, до 1991 – його солістка), Київський університет (1975). Водночас 1968–93 виступала у складі тріо «Золоті ключі». Від 1991 – солістка ансамблю «Київська камерата»; 1999–2014 – викладач Університету культури і мистецтв: від 2001 – професор кафедри музичного мистецтва; від 2000 – президент українського відділення Міжнародної ради організацій фольклорних фестивалів та народного мистецтва (усі – Київ).

Володіла унікальним голосом срібного флейтового тембру. Її спів позначений щирістю інтонування та глибоким проникненням у сутність образно-емоційного змісту, граничною виразністю передачі сенсу слова-ідеї. Її мистецтво набуло значення символу співучої душі українського народу. Перші 30 р. творчої діяльності репертуар складався переважно з українських народних обрядових (щедрівок, колядок, веснянок, купал., жниввар.) та ліричних пісень. Спеціально для М. А. Муха зробив оркестрові обробки народних пісень «Висока верба» й «Веснянки», М. Скорик – «Засвічу свічку», Є. Станкович – «Ой глибокий

колодязю», «Терен, мати, коло хати», «За сінечками», «Колискової» та ін., що ввійшли до фольк-опери «Квіт папороті», О. Кива написав камерні кантати на слова П. Тичини (№ 3) і Т. Шевченка (№ 6), Л. Дичко здійснила редагування своєї Літургії і сцену «Плачу» в хоровій опері «Золотослов», Г. Гаврилець – музично-сценічне дійство «Золотий камінь посіємо...». У її виконанні прозвучали твори О. Білаша, І. Кириліної, М. Скорика, В. Смогителя, В. Шумейка та ін. У 1980-х рр. включала до репертуару також пісні української традиційної естради (напр., «Ой летіли дикі гуси», «Сіла птаха», «Чарівна скрипка», «Мамо, вечір догора» І. Поклада), на поч. 1990-х рр. вдавалася до автентичного народного співу (соло, в дуеті зі своєю матір'ю або у складі «Золотих ключів»), плідно співпрацювала з ансамблями «Мрія», «Березень», «Кобза», з хоровими капелами «Думка», «Хрещатик», дит. хором «Дударик», Чоловічою хоровою капелою ім. Л. Ревуцького, Кубанським козачим хором. Від початку 2000-х рр. експериментувала, співаючи, з одного боку, сучасну духовну музику в супроводі органа, з другого – виступаючи разом з гуртами «Океан Ельзи», «Танок на майдані Конґо», з лідером рок-гурту «Воплі Відоплясова» О. Скрипкою. 1995 у Нью-Йорку зіграла 16 вистав «Водоспад-відблиски» (режисер В. Ткач). Від 1990-х рр. як солістка виступала у програмах щорічних фестивалів «Музичні прем'єри сезону», «Київ Музик Фест», «Фарботони», різдвяних концертах з Чоловічою хоровою капелою ім. Л. Ревуцького (у дуеті з донькою Антоніною). Брала участь у телевиставах «Маруся Чурай», «Катерина Білокур», «Розлилися води на чотири броди» та ін.; т/ф «Кларнети ніжності», «Політ стріли», «Цвіт папороті», «Ой глибокий колодязю», «Тризна», «Хор народний», «Дівочі мрії»; радіовиставах «Сватання на Гончарівці», «Князь Святослав», «Лісова пісня», к/ф «Солом'яні дзвони», «Пропала грамота» та ін. Здійснила записи на радіо, телебаченні та компакт-дисках.

Рекомендована література

1. Співає Ніна Матвієнко. К., 1987;
2. Материнські пісні (Н. Матвієнко в США) // Старожитності. 1991. Ч. 6;
3. Загайкевич М. Берегиня пісні // Музика. 1998. № 3;
4. Клейменова О. Золота галактика на ім'я Ніна // ГУ. 1998, 13 берез.;
5. Никанорова О. Княгиня української пісні // Уряд. кур'єр. 1998, 14 берез.;
6. Чекан Ю. Голос від Бога // Час. 1998, 26 берез.;
7. Сюта Б. Золотий засів Ніни Матвієнко // КіЖ. 1998. № 12;
8. Окара А. Ніна Матвієнко: Репертуар для ангелів «Золотого віку» // УС. 2006, 31 трав.;
9. Жулинський М. Гортаючи сторінки долі Берегині пісні // День. 2009, 9 верес.

Бібліографічний опис:

Матвієнко Ніна Митрофанівна / В. В. Кузик// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-66871>. – Останнє поновлення : 2024.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).